

KRETSAKTUELLT

Sommaren 2024

Snart är det dax

foto: Göran Ekelund

Svenska Kryssarklubben
Blekingekretsen

Nya medlemmar

Välkomna till Blekingekretsen!

Karsten Klein	HANNOVER	TYSKLAND
Matilda Wollter Bergman	GÖTEBORG	
Harald Hagegård	GÖTEBORG	
Per-Ola Gunnarsson	HELSINGBORG	
Mikael,Sandra,Zoe,Nikolas Hultgren	STOCKHOLM	
Ulf Persson	SÖLVESBORG	
Martin,Malin,Ebbe och Siri Gadd	ÅHUS	
Gerd Wilhelm	WENDISCH-RIETZ	TYSKLAND
Bo Nicht	KARLSKRONA	
Tommy Axelsson och		
Britt-Marie Falk	VÄXJÖ	
Ola Swärdh	KARLSKRONA	

Hittar du inte Ditt namn,känn Dig varmt välkommen ändå.

Innehåll

	Nya medlemmar	2
	Lasses sida	3
	Båtmöte Tromtö	4
	24-timmars	5
	Sommareskader	6
	Karlshamn Boatshow	7
	Båtmöte Hällevik	8
	Hänt sen sist	9
	Segling till Lofoten	11
	Elektronik och nätverk	12
	Om bottenfärger	14
	Lotsplatsen Långören	16
	Båtteknik	20
	Varning segelboj	23
	Hamn och farled	24
	Utklippan	25
	Annonser	26
	Funtionärer	27

Kretsaktuellt ges ut av Blekingekretsen av Svenska Kryssarklubben och kommer ut med 3 nummer/år.

Vi är ca 800 medlemmar där många är bosatta utanför länet och några även utanför landets gränser.

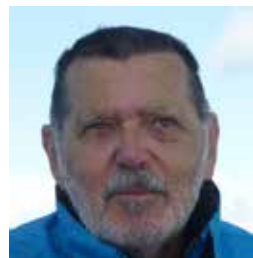
Vi har inget kontor men Du är alltid välkommen att ringa till någon i styrelsen.

E-post: blekingekretsen@sxk.se

Hemsida:
www.sxk.se/blekingekretsen

Lasses ruta

Kära medlemmar

För de flesta är väl båten nu i sjön och redo för härliga sommarseglatser. För egen del tänker jag gå norrut längs den fantastiska Smålandsskärgården, dock inte längre än till St Anna. Längre norrut blir det för mycket trängsel tycker jag.

Under våren har vi haft flera trevliga arrangemang. Ett som jag var speciellt engagerad i var träffen om elektronik och nätverk i båtar. Många hade kommit till träffen och det blev mycket diskussion och frågor. En kvällsträff när den är som bäst. Vi hoppas kunna göra fler liknande, med samtal om utrustning på våra båtar. Kom gärna med förslag på lämpliga ämnen.

Sommaren bjuder på det traditionella programmet med båtmöten på Tromtö och Hällavik. Det är så roligt att träffa kretsmedlemmar öga mot öga och prata om allt möjligt. Ibland får vi återkoppling om vad kretsen sysslar med och det uppskattas mycket.

Ett annat arrangemang som jag ser fram mot är vår lilla skärgårdseskader som nu äger rum för andra gången. Jag hoppas det kan utvecklas till en trevlig tradition. Det har tidigare visat sig svårt att samla båtfolket i Blekinge till eskader, men nu kanske vi är på rätt spår. Stefan Berg är också en utmärkt eskaderledare med lång erfarenhet.

Blekingekretsen kommer att visa upp Kryssarklubben på båtmässan i Karlshamn. Vår medverkan finansieras av Riksföreningen. Det verkar som att Karlshamn BoatShow har etablerat sig permanent som den största (enda?) båtmässan i sydost. Jag hoppas vi möts där.

Lars Möller
Ordförande

Program sommaren 2024

Båtmöte på Tromtö

Årets traditionella båtmöte blir igen på trivsamma Tromtö, strax väster om Karlskrona på position 056°09,1 N, 015°28,9 E. Vi hoppas på ett lyckat och trevligt möte. Vi brukar ha tur med vädret.

Träffen äger rum den lördag 1 juni.

För de som anmäler sig i förväg (via e-post anmalan.blekingekretsen@sxk.se eller telefon 0706-790188) betalar kretsen hamnavgiften. Ange då båttyp/båtnamn.

Efter hand som man ankommer till hamnen kan man gå tipspromenaden i det vackra naturreservatet. Ett antal kluriga frågor finns uppsatta efter kl 14. Vid 18-tiden kan det vara dags att börja grilla det medhavda. Endast den fasta grillen i hamnen används. Klubben bjuder på en aperitif och tillhandahåller i övrigt öl till självkostnadspris. När det skymmer kan vi dra oss in i Navis klubbhus som vi har hyrt.

Hoppas att många har tid och lust att delta. Mycket båtsnack blir det...

Lasse

12/24-TIMMARSSEGLING 2024

24-timmarsseglingen är något specifikt för Svenska Kryssarklubben och går ut på att segla så långt som möjligt inom en vald tidsperiod och vara tillbaka på startpunkten när tiden går ut.

Information finns på 24-timmars hemsida. Gå dit via kretsens hemsida och välj 24-timmars i menyn till vänster.

Nytt för året är att man kan välja att gå i mål vid Tjärö i stället för vid startpunkten. Då kan man där träffa andra 24-timmarsseglare.

Här är Blekingekretsens seglingar i år: Vi har två möjliga startdagar, välj den som passar (eller bägge!).

	Vårsegling	Höstsegling
12/24-timmars	1/6 eller 8/6	31/8 eller 7/9

24-timmars startar mellan kl 12 och 15 på angivna dagar. 12-timmars startar kl 07-10.

Regler, punkt- och distanstabeller med mera finns på 24-timmars egen hemsida enligt ovan. Använd gärna mobilappen '24-timmars' som funkar som loggbok under seglingen. Du hittar appen på Google Play.

Anmälan helst på 24-timmars anmälningssystem på hemsidan, alternativt till Lars Möller, tel 0706-790188 eller e-post lars.moller@telia.com.

Vi ses på havet.

Lars Möller

Blekingekretsens sommarestkader

Blekingekretsens sommarestkader blir i år en utflykt till östra Blekinges arkipelag 19/7 – 28/7

Vi börjar med att samlas fredagen den 19/7 i hamnen på Hasslö. Lördagen den 20/7 kommer Hasse på Hasslö inviga oss lite i öns rika historia, vi lär känna varandra och planerar rutten baserat på väderläget.

Avsegling söndag morgon. Vart vi seglar beror på väder och vind, men bland annat ska vi besöka Utklippan och Grönhögen under denna eskader. Vi räknar med att avsluta eskadern i Torshamn den 28/7. Vi kommer att presentera lite fler detaljer kring resan i slutet av maj.

Skicka intresseanmälan till stefan.berg@sxx.se eller ring 0708-620820

Karlshamn Boatshow 16-18 augusti

Den 16-18 augusti går Karlshamn Boatshow av stapeln, som vanligt. Blekingekretsen kommer att vara där för att göra PR för Kryssarklubben och helst också värva några nya medlemmar. Vi kommer också att ha våra medlemsartiklar till försäljning (flaggor, brickor etc.).

Titta gärna in och säg hej och se vad vi har.

Exempel på Kryssarklubben
profilprodukter -
Det finns fler på hemsidan...

Båtmöte Hällevik den 7 september

Lördagen den 7 september är det dags för höstens båtmöte.

Vi träffas i underbara Hällviks hamn vid klubbhuset klockan 14, för information om dagens aktiviteter.

Tidigare år har vi erbjudit deltagarna historisk vandring i Hällevik, guidad visning av fiskemuseet samt ett föredrag om byggandet av Hällviks hamn. I år blir det en blick framåt "Hur ser ett Hällevik ut om havsnivån stiger med 2-3 m. Efter det blir det en traditionell vandring i hamnen. Kanske även båtvandring där vi får möjlighet att titta på varandras båtar.

Därefter blir det och en traditionell grillning med sommarens båtsnack.

Anmälan skall ske i förväg och SXX bjuder på bryggavgiften.

Varmt välkomna

Anna, Stefan och Bert-Ove

Anmälan och frågor till:

bertove.udden@icloud.com 0732 635621

Hänt sen sist

Hjärt- och lungräddning

Vi var 10 stycken förväntansfulla kryssarklubbare som träffades i Hälleviks fina klubbstuga den 27/2 2024. Vi var där för att lära oss livräddande första hjälpen, inklusive hjärt- lungräddning och användande av hjärtstartare. De flesta av oss hade gått igenom en liknande kurs tidigare.

Efter en tre timmars genomgång med praktiska övningar på ”dummies” dockor men även på varandra var vi alla överens om att man behöver friska upp minnet och öva första hjälpen regelbundet för att kunna känna sig säker och trygg att rycka in med livräddande åtgärder om/när en kritisk situation uppstår.

Vi hoppas att kunna erbjuda en likadan kurs nästa år också.

Kursen leddes föredömligt av av Carolina Svebeus. Carolina är certifierad instruktör från Röda Korset och visar här för nyblivne medlemmen Ulf Persson handgreppet som ska användas i den sk Heimlichmanövern.

SXK Quinna ombord

”Quinna ombord” hade uppstartsmötet den 10/2. Förväntningar och aktiviteter diskuterades.

Näst på tur var ett besök på sjöräddningen med föredragning om säkerhet, brand mm ombord. Den 28/4 var vi hos RS Hasslös sjöräddning på Hattholmen i Karlskrona och de berättade om sin verksamhet och pratade om sjösäkerhet.

Du är välkommen att delta i gruppen och om du vill ha ytterligare information tag gärna kontakt med Annica Lindgren annica.lindgren@sxk.se

Har Du bytt e-post adress?

Vi skickar påminnelser och ny information med e-post, så att Du snabbt blir uppdaterad om vad som är på gång. Så håll din e-postadress aktuell.

Ändra själv i medlemsregistret, eller skicka din nya adress till

blekingekretsen@sxk.se

Missa inte viktig information, ändra NU!

Föredrag segling till Lofoten

Den 24/1 höll Jonas och Caroline Hagström ett intressant och välbesökt föredrag om sin segling till Lofoten med S/Y Storasyster. Ca 50 personer hade kommit till Karlskrona segelsällskap denna januarikväll.

Föredraget startade när S/Y Storasyster hade kommit till Thyboron i Danmark. Vi fick höra om en spännande seglats men även om fjordlandskap, djur och matupplevelser längs norska kusten.

Åhörarna fick tips på hemsidor och böcker som kan vara till nytta för en seglare i norska farvatten. (se nedan)

S/y Storasyster lades upp för vinterförvaring i Finnsnes på Lofoten. Sommaren därpå hämtade Caroline och Jonas båten.

Vi hoppas att Caroline och Jonas återkommer och berättar om sin seglats hem till Sverige via Shetlandsöarna.

<http://getorca.com>

<http://kartor.eniro.se>

www.norskhavneguide.no

Den norske lots (gratis pdf)

SXK Årsbok – 16 Norge

Havneguiden 4 Bergen -Kirkenes

Johan Böjer: Den siste vikingen (Historia om fiskekriget i Trollfjorden 1890)

Elektronik och nätverk

10 april kl 18 arrangerade vi en temakväll om elektronik och nätverk ombord. Ett tjugotal medlemmar kom till Folkets Hus i Karlshamn där Lars Möller och Göran Ekelund presenterade och förklarade hur de har kopplat upp sina nätverk i sina respektive båtar.

Bengt Carlsson från Arken Marin delade med sig av sina 36 års erfarenheter från sitt arbete med marinelektronik.

Under frågestunden lärde vi oss en hel del om NMEA 0183, NMEA 2000, SeaTalk och Nexus och hur dessa olika kablagestandarder pratar med varandra.

Stefan

SEVÄRT

Det finns en Youtube-serie som jag har följt i flera år. Det handlar om en engelsk båtbyggare som köpte en nedgången segelbåt för 1 dollar och skulle renovera den. Det gäller en träbåt byggd 1910 vid namn Tally Ho, en mycket fin båt på sin tid.

Det visade sig att det mesta virket var ruttet och fick bytas. Nya spant, ny bordläggning, nytt däck, ny inredning.

Han har dokumenterat allt med hittills 191 videos, allt mycket bra gjort.

Läs och se honom på <https://www.youtube.com/@SampsonBoatCo>

Lars Möller

Det syns när våra kunder är nöjda

Svenska
Kryssarklubben

Svenska Sjö

010-490 49 00
dygnet runt

www.svenskasjo.se

Beräkna din premie idag, och välkommen
att kontakta oss om du har några frågor
kring din båtförsäkring.

Välkommen att försäkra din båt hos oss

Svenska Sjö är specialister på båtförsäkringar och har som ambition att erbjuda våra försäkringstagare kunnig, snabb och smidig skadehantering till låga premier. Dessutom ger vi våra försäkringstagare direkt återbäring på överskottet.

Tillsammans med båtorganisationerna arbetar vi ständigt med att utveckla **de bästa båtförsäkringarna** och trygghetslösningarna för dig och din båtdubb.

Som medlem i Svenska Kryssarklubben **försäkrar du din båt extra förmånligt**, utöver andra rabatter såsom förarintyg.

Sedan 1967 har vi tryggt båtägare och båtklubbsmedlemmar i hela landet, så nästa gång nån vinkar, är det kanske en i gänget.

Svenska Sjö är stolta över att vara ägda av riktigt båtfolk, tillsammans utvecklar vi det svenska båtlivet.

Svenska Sjö

Vi delar Båtlivet med dig

Om bottenfärger

Godkända båtbottnfärger

Nyligen blev godkännandet av Internationals båtbottnfärg VC 17m inte förlängt. Under 2024 och 2025 kommer KEMI att fatta många beslut om vilka båtbottnfärger som kommer att vara godkända. Anledningen är att färgerna kommer att godkännas enligt den nya EU gemensamt biocidproduktförordning. Tidigare har varje land självständigt godkänt båtbottnfärger.

Ni som vill läsa om hur en biocid innehållande båtbottnfärg blir godkänd i EU kan fortsätta att läsa nästa stycke. Om ni är mera intresserade av vad detta innebär i praktiken kan ni hoppa direkt till stycket “ International VC 17m och framtiden”.

EU:s biocidproduktförordning

Sverige lämnar ett system där Kemikalieinspektionen varit ansvariga för godkännande till ett EU-harmoniserat system där samma krav och kriterier tillämpas i alla EU:s medlemsstater.

Biocidproduktförordningen (BPR) trädde i kraft 2013. Biocidprodukterna är indelade i fyra huvudgrupper: Desinfektionsmedel (ex handsprit), Konserveringsmedel (ex träskyddsmedel, Bekämpning av skadedjur (ex medel mot insekter), Övriga biocidprodukter (ex biocid innehållande båtbottnfärger).

Ett godkännande är indelat i 2 steg. I steg 1 prövas det verksamma ämnet (biociden) (ex kopparpulver) och kan godkännas för användningen i en produkttyp. I steg 2 prövas en biocidprodukt (ex International VC 17m). En ansökan om godkännande lämnas in i valfritt EU land som prövar ansökan. En prövning enligt BPR är mer omfattande än tidigare svenska nationella krav och omfattar: risk för miljön, risker för hälsa, effektivitet samt kemiska parametrar (ex lagringshållbarhet, brandfarlighet etc). Utvärderingen ska göras enligt fastslagna kriterier och omfatta alla EU:s 5 “marina regioner” (Baltic, Baltic transition, Atlantic, Freshwater och Mediterranean). Tillverkaren kan även ansöka om godkännande enligt ömsesidigt erkännande i andra medlemsstater. Dessa medlemstater gör ingen egen utvärdering utan följer beslutet som fattas av det land där ansökan utvärderats.

Även om BPR trädde i kraft 2013 har det tagit lång tid (10 år) innan den första

båtbottenfärgen blev godkänd enligt BPR. I mellantiden har existerande produkter funnits kvar på marknaden. Under 2024 och 2025 kommer många utvärderingar av ansökningar bli klara. Svenska Kryssarklubben förväntningar är att EU länder kring en marin regioner godkänner samma färger i enlighet med syftet med biocidproduktförordningen.

International VC 17m och framtiden

International lämnade in en ansökan om godkännande i Finland. Den finska myndigheten utvärderade ansökan enligt den EU gemensamma biocidproduktförordningen. Produkten blev inte godkänd. Tyvärr har vi inte ett entydigt svar på varför. Produkten kommer att fasas ut från EU-marknanden.

Den är tillåten att använda (att måla båtbotten med) t o m 2024-11-07. Det finns inget krav på att ta bort färgen från båten. International erbjuder olika möjligheter att använda andra färger i deras sortiment som kan målas ovanpå VC 17m.

Det finns många ansökningar om godkände som är under behandling inom EU. Idag finns endast några färger som är godkända enligt EU:s biocidproduktförordning. Några färger från Jotun (NonStop VK, NonStop, Racing VK och Racing) är godkända i Norge, Danmark och Belgien, till och med 2033. Ansökan om godkännande i Sverige återkallades av Jotun i slutet av 2023. Anledning är enligt Jotun att kopparfärger inte kommer att godkännas för fritidsbåtar i Sverige men detta dementeras av KEMI.

Under 2024 och 2025 kommer många ansökningar om godkännande att avslutas. Efter det kommer det att klarna vilka biocidinnehållande båtbottenfärger som att vara godkända i Sverige.

Det finns några alternativa båtbottenfärger som inte innehåller biocider. Båttekniska nämnden kommer att undersöka hur silikonbaserade färger fungerar i våra vatten. En första utvärdering kommer att vara färdig under hösten.

Mitt råd till mig själv är "att sitta stilla i båten" och avvakta tills vi får mer fakta på bordet innan jag bestämmer mig för hur jag gör med min båtbotten.

Bert-Ove Bejevik

Om Lotsplatsen på Långören

Håkan Bergström är son till en av lotsarna på Långören och berättar här om livet som lots på Långören. Detta är fortsättningen på hans berättelse som började i förra numret av Kretsaktuellt.

Prickarna Lotsarna på Långören ansvarade för alla prickar i skärgården från havet i öster fram till Skällesund och Möcklösund därefter tog Aspö lotsplats vid.

Prickarna var fördelade mellan de olika lotsarna som på så sätt hade var och en sina prickar. Man förde journal på dessa prickar s.k. prickrulla. Det finns prickrullor kvar att titta på för den som är intresserad. Prickarna hade olika utseende beroende på hur de stod i förhållande till farleden eller grundet som de utmärkte. Dessutom var de olika långa eftersom det ju är lite olika djupt i skärgården. Så var alla prickar märkta med ett nummer som var inskuret med romerska siffror.

Pricken bestod av en över och en understång. Längst ner en sko, en bygel, som fästes med en schackel i ankarstenens ögla. Mitt på pricken i vattenlinjen fanns ett flöte som bestod av fyra ca en meter långa träklossar, ”böxerna”. Ankarstenarna var ett kapitel för sig. Det var mycket stora stenar som man med slägga och mejsel borrarat hål rakt igenom. De stora prickarna behövde väldigt stora stenar och det var ett bekymmer när man förlorade en prick och därmed också stenen.

På 50-talet var farledsprickarna ”släta” och ”kvastar”. De släta var målade med övre halvan vit och nedre svart. Kvastprickarna var helt röda. Under vattnet var alla svarta och målade med tjära, stenkolstjära. Kvastprickarna hade en kvast av björkris i toppen och ibland två sk. dubbelkvast. När man åkte till Torhamn svängde man av vid just ”dubbelkvasten”.

Foto Björn Berglund

Minnesregeln för på vilken sida prickarna står om farleden var: ”röd och rusk i nord och ost – slät och vit i syd och väst”. Så, vi rundade dubbelkvasten när vi körde till Torhamn så att vi inte skulle komma för nära Kyrkeflisan. För sådant straffar sig det vet vi.

Det var ju mycket viktigt att prickarna stod på exakt rätt plats. Varje prick hade sina märken och de stod i prickrullan. ”Östra gavelknuten på Petter Larssons uthus överens med den stora stenen på västra Skäret och Gäddeflötens högsta sten mitt för stångmärket på Hästholmen.” Så var det då före satellitnavigeringens tid. Det var viktigt att ha lokalkännedom. Denna försvann 1960 när prickar och sjömärken togs över av lotsarna på Aspö. Vi kan se orangemålade stenar när vi promenerar på stranden. Detta är märken som man sedan gjorde för att hitta prickarnas rätta plats. Det hände att prickarna flyttade sig och då var lotsen alltid på sin vakt och satte den rätt igen. Det kunde vara vind och sjö som flyttade en prick eller isen som drev förbi. Ofta försvann björkruskorna när ett isflak drev över en prick. Då ersattes denna provisoriskt med en eneruska. Man tog vad som fanns tillhands på ön.

På våren byttes alla prickar ut mot de nymålade som låg färdiga på Lilla Salthallen där man hade prickupplaget. Det var ett hårt arbete och alla lotsarna var engagerade. De tunga prickarna skulle lyftas ombord och iland. Man lyfte ombord pricken på lotsbåten med den lastbom med talja som man hade. Lotsbåten hade fått skyddstrall på däcken och man lyfte ombord prickestenen och flyttade den till den nya pricken. Så arbetade man med prick efter prick dag efter dag tills alla prickarna var bytta. På Lilla Salthallen hamnade så alla de gamla prickarna som hade stått i sjön under ett helt år.

Trekantskrapan var verktyget som tog bort alla snäckorna, havstulpanerna. Hade man tur så var alla prickarna hela och man hade inte förlorat någon. Det är klart att man sneglade på kollegan som aldrig verkade förlora varken prickar eller prickestenar. Så skrapade man bort snäckorna och när man hade tid snickrade man och lagade. På våren kom det stora balar med björkris som man hade beställt från fastlandet. Då kunde man sätta på kvastar på prickarna med hjälp av kabelgarn som var smidigt att binda med. Så kunde man passa på att aga barnen nu när man ändå hade god tillgång till björkris.

Lotsens karriär

Den som ville bli lots var tvungen att ha gedigen erfarenhet som sjöman. Därför var ”seglationen” en viktig post på varje ung mans CV. På 1930-talet var det viktigt att skaffa sig praktik på segelfartyg trots att ångfartyg och motorfartyg var på stark frammarsch. Man seglade och skaffade sig så gedigen praktik som möjligt och kunde så småningom läsa på sjöbefälsskolan. Man läste till Första

klass Skeppare, Nordsjöskeppare, Styrman eller Sjökapten. Olika tider har krävt olika examen. Många av Långörenlotsarna har också tjänstgjort på Lotsverkets inspektionsfartyg Malmö. Detta gav god praktik samtidigt som man fick bra kontakt med övrig personal inom Lotsverket.

När det blev en plats ledig kunde man söka som lotslärling. Man fick ingen, eller blygsam, lön men fick möjlighet att lära sig de olika farlederna och allt som fordras för att säkert kunna föra ett fartyg genom skärgården.

Lotsångaren Malmö

Lotsexamen avlades tillsammans med en äldre lots på platsen och en chef från Lotsverket eller lotsförmannen. När man hade sin lotsexamen dokumenterad kunde man söka arbete på den plats där man hade utbildats. Nu fanns det ofta inga platser att söka förrän någon blev pensionerad. Man blev extraordinarie lots och fick en gallon på ärmen. Nästa gång söker man som ordinarie lots och det förblir man till sin pension. Den som får uppleva många år av prickfri tjänstgöring kan bli utnämnd till Mästerlots. Ett fint sätt att uppmuntra duktiga medarbetare, tycker jag. För det var mest en titel och efter vad jag förstår medförde det ingen större löneförhöjning, sades det. Den lots som stod i tur när någon blev pensionerad kunde få uppgiften som lotsförman. Lotsförman är den som i dag kallas Lotsplatschef, tidigare Lotsålderman. När sedan lotsen blev gammal kunde han begära avsked med pension.

Ett stort steg för Långörenlotsen var när han blev ordinarie och fick sitt andra streck på armen. Han skulle då köpa ut den pensionerade lotsen från hans del i lotsbåtar och prickar. Det kunde bli en mycket kostsam historia och det var inte alltid man var överens om priset. Men det handlade om livsuppehållet och måste lösas.

Lotsplatsens avveckling

1960 avvecklades Långörens Lotsplats efter att ha tjänat sedan ca 1711. Lotsplatspersonalen bestod då av t.f. lotsförmannen Torsten Bergström, Lotsen Lennart Nydén och extralotsen Ingvar Nilsson samt båtsmannen Anders Andersson. Torsten Bergström och Ingvar Nilsson blev förflyttade till Aspö, Lennart Nydén blev förflyttad till Bergkvara och Anders Andersson blev kvar på Långören till sin pension med uppgift att sköta om prickar och annan utrustning som fanns på ön.

Lotshuset och lotsbryggan togs över av fortifikationsverket. Lotsboden nedanför lotshuset behövde lotsverket som förråd och arbetsbod för underhåll av prickarna. Aspölotsarna fick ansvaret för prickarna som tillhörde farlederna runt Långören men prickarna fick landas på Långören eftersom det var för långt att köra dem till Aspö. Eftersom Aspölotsarna inte tyckte om att med sin stora lotsbåt köra in i Korran på Långören byggdes nya ramper för prickarna ute på Salthallen nära Ångbåtsbryggan. Dessa ramper gjordes av järnvägsräls på betongplintar. Här lade man prickarna och farbror Anders skrapade och målade prickarna tills han gick i pension. Då flyttade man all verksamhet till Aspö och den utrustning som fanns kvar överläts till Anders Andersson. Arbetsboden blev en bra sjöbod och den fula järnvägsrälsen blev liggande kvar.

Befolkningsutveckling.

År 1900 bodde det 83 personer på ön, år 1920 bodde det 70 och 1930 hade befolkningen krympt till 51. När jag räknar hur många jag mött ca 1950 kommer jag till 46. Numera är det endast några få som bor kvar. Men när sommaren kommer är vi många.

Detta är första kapitlet i Håkans bok *"från min horisont"* som innehåller berättelser från Långören. Den kommer att finnas i Långörens Lotsplatsmuseum eller direkt från Håkan.

Hur jag resonerade vid byte till Litiumjonbatteri i min båt

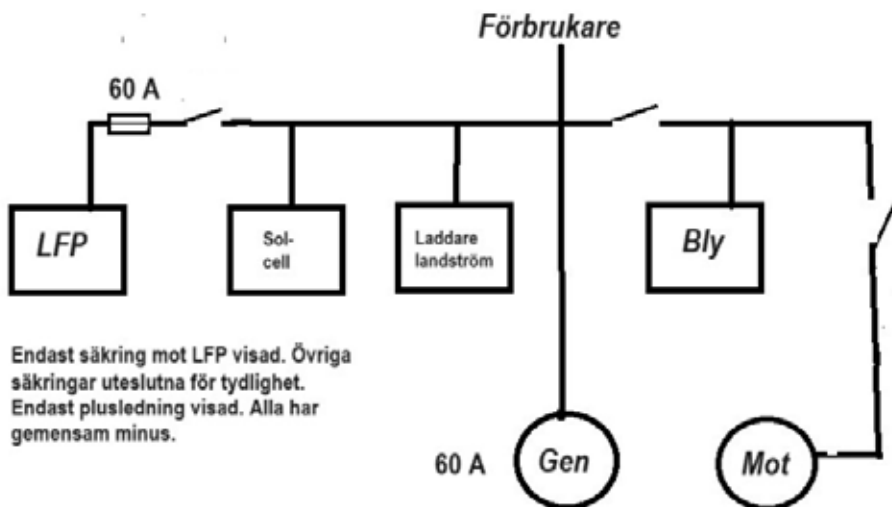
Av Jan-Erik Lindqvist

Först o främst måste jag säga att jag absolut inte är någon expert på alla de varianter av batterier och kringutrustning som man kan tänka sig. Ej heller är jag på djupet kunnig om LFP-tekniken. Jag letade efter en enkel lösning. Tillverkarna vill ju sälja på folk en massa prylar och jag övervägde både DC/DC och andra regulatorer, ny generator, ny landströmsladdare mm. Köpte till slut inget av dessa, bestämde mig för att testa ett färdigt batteri av så kallad Plug and playtyp.

Det blev ett Sunbeam med inbyggd BMS, inkl app till telefonen som presenterar all övervakning genom bluetooth från batteriet. Det är ett sådant på 100 Ah jag har, till priset ca 15000kr för tre år sedan. Jag har behållit blybatteriet som start. Jag kan starta med enbart bly eller med båda inkopplade.

BMS i Sunbeams batteri övervakar temp, cellbalans, ström, spänning och laddningsnivå. Men det har inga möjligheter att styra andra utrustningar. Det stänger av sig självt efter en stund om laddspänningen har nått sin maxgräns för batteriet ca 14,7 V, dvs gott och väl fulladdat. Generatorer och dess regulatorer är lite olika, alla når inte upp till denna spänning. Min generator laddar med spänningar upp mot 14,7 V. Blybatteriet kan därmed också bli fulladdat. Litiumbatteriet stänger av sig när det blir nära urladdat. Signal skickas till appen i god tid, inställbart.

Både fulladdat och lågladdat innebär alltså risk för strömbrott om man inte har sitt blybatteri parallellt inkopplat. En nackdel kan tyckas och jag rekommenderar därför inte en singelinstallation av detta litiumbatteri. Jag har tre strömbrytare. En för varje batteri samt en för att parallella dem. Har tagit bort mitt spänningsmätande relä som tidigare fanns mellan batterierna, eftersom litium ligger 0,5 V högre hela tiden, jag vill ju att de ska kunna separeras. Om man har så kallad ASU (forcerad kylning) i sitt kylskåp bör man nog avstå från den funktionen eftersom spänningen i systemet kommer ligga högre hela tiden, annars går kylan onödigt hårt.

För det mesta har jag bly inkopplat parallellt efter att ha mätt de strömmar som kändes "osäkra" tex om bly stjal mycket laddningsström eller om bly laddar ur litium då man ligger still. När jag ligger stilla brukar jag dock separera batterierna.

Generatoren är en Hitachi på bara 60 A, laddar ett dåligt laddat litium med ca 30–35 A inledningsvis, sjunker till 20–25A efter en stund och ligger kvar där längre tid. På slutet regleras strömmen ner till 5–10 A för att slutligen strypas helt. Jag var orolig för överbelastning men jag kan lägga handen försiktigt på generatoren (kortvarigt utan brännskada).

Jag funderade i banor som att ha en extern spänningsregulator som verkligen reglerar generators magnetisering, men hittade ingen då på marknaden, bara dyra DC/DC "bromsar". Det skulle ju kräva lite ombyggnad av generators anslutningar också, så jag bestämde mig för att testa o mäta i steg 1. Och där blev jag kvar. Förmodligen begränsas min laddström av visst spänningsfall i kablar och brytare, vilket gör att generatoren känner av en högre spänning än batteriet gör. Det skulle förmodligen gå att öka laddströmmen. I det läget kanske generatoren skulle bli överbelastad. Jag rekommenderar starkt att man kontrollmäter strömmar och spänningar, särskilt med tanke på generators belastning. Min generator belastas som mest med ca 50–60% av sin märkström, vilket jag tror är en rimlig gräns.

Landströmladdaren är en omställbar Mobitronic på 25 A. Den behövde dock inte ställas om för Sunbeams batteri. Använder den nästan aldrig längre.

Solcell på 70W och lite motorkörning räcker för det mesta till kyl, belysning och ganska ofta kör jag varmare.

Till solcellen köpte jag en ny regulator från Sunbeam, med inställningar för litium och med koppling till samma app som batteriet. Jag brukar skilja ifrån litiumbatteriet då jag ligger hemma vid bryggan längre tid, alltså när det är fulladdat. Solcellen får då antingen jobba bara mot bly eller kopplas ifrån helt. Tror att många med äldre mindre segelbåtar har liknande behov som jag, men så klart helt annorlunda behov på en modernt utrustad 40-fotare. Tänk på stora strömuttag till bogpropeller och ankarspel, något min båt saknar. Mitt Sunbeam tål 190 A uttag av ström och 600A under 10 sek enligt leverantören.

Än så länge är jag mycket nöjd, har kört 3 säsonger, ett riktigt lyft för energiförsörjningen. Jag har alltså valt att lita på inbyggd BMS, så jag hoppas att jag inte kör utan säkerhetsbälte, allt kan säkert göras bättre.

Aktuella VHF-kanaler

Det har gjorts en del ändringar för VHF-kanalerna i år. Här är aktuella kanaler för våra farvatten:

Kivik 21, Karlshamn 62 (ny), Karlskrona 81, Ölands södra udde 22 (ny), Kalmar 60 (ny).

Fullständig kanalkarta hittar du på www.stockholmradio.se.

VARNING FRÅN UFS

SEGELBOJ

En obemannad segelboj, 2 m lång, 1,1 m hög samt 60 kg tung, driver eller seglar med hjälp av vinden i ett område mellan Öland och Gotland.

Tid: 12 april - 30 september, 2024.

Bojen har mätutrustning för att studera fiskstim i forskningssyfte. Den rör sig efter förutbestämda punkter med GPS och autopilot. Den gör en max fart på 2 knop.

Segelbojen är ej utrustad med ljus, radarreflektor eller AIS. Särskild hänsyn till bojen behöver ej tas, då den är byggd för att klara en påsegling.

Kontakt: Projektledare +46 739 38 79 69 alt +47 916 52 190.

Undersökningsområde a) - d)

a) 57-44N 017-14E

b) 57-40N 018-06E

c) 56-01N 018-19E

d) 55-15N 016-23E

HAMN OCH FARLED

Bojar att lägga, bojar att använda

Lyssnar man till oss som jobbar med de blå bojarna får man lätt intrycket av att det viktigaste med Kryssarklubben är dessa bojar, att de läggs ut, att de sköts, att de bidrar till medlemsnyttan. Ibland verkar det som den enda nyttan med SXX är just bojarna och det trägna arbetet med dem.

Men man kan ju vända på kuttingen och fundera lite över fördelar med att använda dem. Trots att jag ofta får en påstötning från någon medlem som beklagar sig över att en boj som skulle besökas varit upptagen, har jag intrycket av att det är relativt få av alla de som är ute med båt som använder dem. Självt har jag varit en av dessa, som förvisso glatt mig över att de finns, men som rätt sällan legat mig vid en. .

Därmed begränsas alternativen till övernattningar och utflyktsmål till ordnade marinor och en och annan garanterat djup klippa. Att ta steget och helt koppla sig fri från civilisationen kan uppfattas som ett väl drastiskt steg att ta, vilket gör att man dröjer med det... Det är då svajbojarna träder in som den felande länken, som en ankring light, där du inte behöver ligga lika orolig genom natten och lyssna på vindkantringar och tecken på dragning. Dessutom är de ju ett gott skydd för sjöbotten under dig. Det sjögräs och goja som du sedan på morgonen svär över när ankaret kommer upp. Den gojan är den ålgräsäng som är så viktig för fiskens föryngring.

Nå, vad har för övrigt hänt i Hamn- och farledskommittén under året? Tja, viktigast är väl att vi fått med två nya medlemmar. Magnus Andersson och Ander Nilsson har givit oss nya och efterlängtrade krafter. Till det kommer som tidigare meddelats, ett antal bojar. Snart ska väl bojen på västsidan om Eriksberg, i Bruksviken, äntligen komma ut. Just nu jobbar kommittén med att gjuta bojstenar och sätta ihop ytterligare två bojar, som ska komma ut vid Harö holmar väster om Karön i Ronneby och vid Skiftesön, öster om Eriksberg i Karlshamn.

Mårten

Utklippan 2024

Som de flesta känner till kommer Utklippan att vara strömlöst i sommar, så någon uthyrning av lägenheten kommer vi inte att ha. Om någon mot förmodan skulle vilja nyttja lägenheten ändå så går det att ordna. Jaktkanoten kommer inte att sjösättas av lätt förståeliga skäl.

Enda ljuspunkten just nu är att Karlskrona kommun kommer att bekosta en ny elkabel till ön. Installation av denna kommer att äga rum under kommande vinterhalvår eftersom vattenarbeten inte är tillåtna under vår/sommar av hänsyn till djurlivet.

Blekingekretsen har nu en ny ansvarig person för vår verksamhet på Utklippan. Pär Aronzon lämnar jobbet efter 20 års träget och förtjänstfullt arbete. Vi tackar honom för detta och önskar honom lycka till med det fortsatta båtlivet.

Ny ansvarig är Bengt Niklasson, som varit husvärd på ön flera gånger och även lagt ner mycket arbete på jaktkanoten. Han har telefon 0706-813 105.

Vi önskar Bengt varmt välkommen i funktionärsöppet.

ANNONSER

Säljes

4 st vinschar Lewmar 40, från 1977, tvåväxlade och fullt fungerande men med krom som börjat släppa. Diverse vinschhandtag och block mm. Ta allt på bilden, inte enskilda prylar.

Ge gärna ett bud, jag har inga höga förväntningar. Hämtas och betalas på plats i Nättraby.

Jan-Erik Lindqvist 0708-113505.
E-post lindqvist1@hotmail.com

CQR-ankare original 15 kg
500 kr eller bud

Lars Möller, 0706-790188
lars.moller@telia.com

Våra funktionärer

Styrelse

Ordförande	Lars Möller 0706-790188, lars.moller@telia.com
Vice ordf.	Bert-Ove Bejevik 073-2635621, bertove.udden@icloud.com
Skattmästare	Ronny Thorn 0705-218067, ronny.thorn@telia.com
Sekreterare	Stefan Berg 0708-620 820, stefan.berg@hvik.se
Ledamöter	Annica Lindgren 073-6636284, lindgren.annica.68@gmail.com Claes Redin 070-8257331, claes.redin@gmail.com Tommy Erlandsson 0706-506921, gamlaberg@gmail.com Sven-Olof Lindström 0706-916 957, sv.lindstrom@telia.com

Kommittéer

Båtteknik	Per Carlsson 0708-213500 (ansv), Lars Möller, Jörgen Palme, Göran Ekelund, Svante Rosén
Eskader	Stefan Berg 0708-620 820
Hamn & farled	Mårten Dunér 072-7201299 (ansv), Peter Borenberg, Jonas Thörngren, Tommy Carlsson, Lars Möller, Jan-Erik Yllenius, Anders Nilsson, Magnus Andersson
Information	Annica Lindgren 073-6636284
Redaktör	Britt-Marie Österling, 073-506 8923
Webbansvarig	Annica Lindgren 073-6636284
Miljö	Bert-Ove Bejevik 073-2635621 (ansv), Stefan Berg, Mårten Dunér
Utklippan	Bengt Niklasson 0706-813 105
24-timmars	Lars Möller 0706-790 188, Bert-Ove Bejevik, Mårten Dunér
Revisorer	Hans Magnusson 0708-712 428 Göran Ekelund 0709-651 216
Suppleant	Ulf Gustafsson 070-916 51 61
Valberedning	Per Carlsson (sammank.) 0708-213 500, pelle@aspec.nu Jan Petersson 0732-295 604, janita.petersson@gmail.com

Visst är det sommar snart!

Foto: BM Österling

*Avsändare:
SXX Blekingekretsen c/o Möller
Utövägen 8 A 371 37 Karlskrona*